

DZIENNIK WILEŃSKI

REDAKCJA I ADMINISTRACJA: ul. Dominikańska 4. Telefon Redakcji i Administracji 448. Drukarni 1244. Adres drukarni: Mostowa 1. Redaktor przyjmuje od g. 2-4 pp. Administracja otwarta od g. 9-3, w niedzielę od 12-1 pp. „Dziennik Wileński” wychodzi codziennie, z wyjątkiem poniedziałków i dni poświęconych.

PRENUMERATA: miesięczna 4 zł., z odnośnikiem i przesyłką pocztową Zł. 4 gr. 00, za granicę 6 zł.
OGŁOSZENIA: za wiersz milim. przed tekstem 6 lam 25 gr., w tekście 40 gr., za tekstem 10 lam. 15 gr. W numerach świątecznych oraz z prowincji o 25 proc. drożej, zagraniczne o 50 proc. drożej. Ogłoszenia cyfrowe, skomplikowane i z zastrzeżeniem miejsca o 25 proc. drożej. Administracja nie bierze odpowiedzialności za terminowe umieszczenie ogłoszeń. Konto czekowe w P. K. O. № 80187.

PODZIĘKOWANIE.
 Wszystkim, którzy wzięli udział w oddaniu ostatniej posługi s. p. **LUTKOWI CZYZOWI** oraz okazali nam tyle serca i współczucia, a w szczególności księdzu kanonikowi Kretowiczowi, Zespołowi pedagogicznemu Szkoły „Dziecko Polskie” z przelozoną p. Świdową na czele, uczniom oraz wielkom tej szkoły i kolegom służbowym ojca Zmarłego, oraz słuchaczowi Prawa U. S. B. p. Korobczyńskiemu i Jego kolegom. Składamy z głębi żalobnego serca serdeczne Bóg zapłać
Rodzice i Bractwo.

Polska Wytwórnia Obuwia
WACŁAWA NOWICKIEGO
 Wilno, ul. Wielka 30.
 Wykwintna **Konfekcja i Galanterja**
 Modal — Gwarancja! Ceny niskie. 1-or

«**MAISON RASZEL**»
 ul. Mickiewicza 22, m. 40, nad kino „Hollywood”
 otrzymano z Paryża letnią kolekcję modeli **KAPELUSZY.**
 Popierajcie Polską Macierz Szkołą.
 Wileńska 15-5.

UZNANA W CAŁEJ POLSCE ZA NAJLEPSZĄ **HERBATA z KOPERNIKIEM**
 Skład Główny **WARSZAWA — BRACKA 23.**
 Warszawskie Towarzystwo Handlu Herbatą A. DEŁUGOKĘCI — W. WRZEŚNIEWSKI — Sp. Akc.
 Przedstawiciel — **ST. ZAYORSKI**, Wilno, ul. Jakóba-Jasińskiego № 1.

Jednolity front chłopski.
 (Telefonem od własnego korespondenta).
WARSZAWA. We wtorek odbyło się posiedzenie klubów chłopskich: „Wyzwolenia”, Stron. Chłopskiego i „Piasta”. Na posiedzeniu tem powzięto rezolucję za utworzeniem jednolitego frontu chłopskiego. O godz. 3-ej pop. odbyło się wspólne posiedzenie posłów tych trzech klubów w lokalu „Wyzwolenia”. Zagaił posiedzenie prezes „Wyzwolenia” pos. Róg, powołując do prezydium delegatów stronnictw chłopskich pos. Wroneń i Witosę. Po zagajeniu przyjęto jednomyślną rezolucję, w której, po scharakteryzowaniu sytuacji gospodarczej i politycznej, trzy kluby parlamentarne stwierdzają, że: „postanawiają uzgodnić swe postępowanie, tak w Sejmie, jak i w kraju, w celu utworzenia wspólnego frontu ludowego dla obrony zagrożonych interesów gospodarczych i praw politycznych ludu wiejskiego. Wszelkie zakusy ze strony obozu dziś rządzącego, odbieranie, lub ograniczanie praw ludu, czy to przez gwałt, czy przez fałszowanie woli narodu, jak to było przy ostatnich wyborach, zastaną więc przygotowaną do jednolitego i stanowczego odporu”. Na tem posiedzenie ukończono.

Protesty wyborcze przed sądem Najwyższym.
 (Telefonem od własnego korespondenta).
WARSZAWA. Sąd Najwyższy będzie rozpatrywał protesty wyborcze w Pińsku dn. 5 maja, a w Wilnie dn. 12 maja b. r. Wybory w okragach Święciany i Kowel będą prawdopodobnie wyznaczone na 29 czerwca. Prostując błędą wczorajsza informację Pol. Ag. Tel. zaznaczamy, że mandat w Święcianach z listy PPS. stracił p. Stążewski, nie zaś Pławski.

Ohydny wandalizm ukraińców.
 (Telefonem od własnego korespondenta).
WARSZAWA. Minionej nocy ukraińcy w Żadłużu koło Lwowa wtargnęli na cmentarz, gdzie są pochowani żołnierze polscy polegli w 1920 roku w walkach z bolszewikami. Wandale połamali krzyże i tabliczki metalowe.

Stopa procentowa nie będzie obniżona.
 (Telefonem od własnego korespondenta).
WARSZAWA. Bank Polski nie przystąpi do dalszej obniżki stopy procentowej.

Dla tych co we własnej ojczyźnie nie mają chleba.
 (Telefonem od własnego korespondenta).
WARSZAWA. Towarzystwo kolonizacyjne otrzymało tereny kolonizacyjne w stanie „Parana” obejmujące 80.000 ha. Tereny te leżą w pobliżu polskiej kolonii rolniczej „Queiros”.

Hakatyzm kwitnie w Gdańsku.
Szykanowanie nauczyciela polskiego.
GDĄŃSK. 15.4. (Pat.). Prezes koła polskiego w Sejmie gdańskim dr. Moczyński zgłosił w Sejmie imieniem grupy polskiej następującą interpelację: „Dnia 9 b. m. do p. Stankowskiego, wędrownego nauczyciela Polskiej Macierzy Szkolnej w Gdańsku, zamieszkałego w Lamenstein w powiecie Gdańskie Wyżyny, zgłosił się miejscowy soltys, który, legitymując się pismem Senatu gdańskiego oraz groźną nauczycielowi karą, zabronił udzielania nauki języka polskiego. Podobny zakaz otrzymał p. Stankowski odnośnie do Wielkich Trab i Postolowa. Również właściciele lokali, w których odbywały się kursy języka polskiego, otrzymali zakaz udzielania swych pomieszczeń dla wymienionych celów pod groźbą kary”. Dla wyjaśnienia interpelacja dodaje, że wymienione kursy języka polskiego założone zostały przez P. M. S. w Gdańsku dla dorosłych w liczbie 125 osób. Zgłoszenia na uczestniczenie w tych kursach były dobrowolne, a nauka bezpłatna. Wymieniony soltys uzasadniał swę postępowanie tem, że prowadzone przez Stankowskiego kursy miały charakter szkoły prywatnej, na co nie miał pozwolenia. Interpelacja zapytuje przeto Senat gdański, czy wiadomo mu jest, że szykanowanie mniejszości polskiej w Gdańsku ma miejsce oraz prosi o niezwłoczne wytknięcie wziankowemu soltysowi, że jego działalność była sprzeczna z prawem.

Uchwalenie budżetu przez Izbę francuską.

Nowe wielkie zwycięstwo Tardieu.
PARYŻ, 15.4. (Pat.). Izba Deputowanych 465 głosami przeciwko 120 przyjęła całość projektu budżetu.

W życiu politycznym Łotwy po wyborach nastąpić zmiany.

RYGA, 15.4. Jak podaje „Latvijas Sargs”, po ferjach wielkanocnych spodziewane są pewne zmiany w koalicyi i rządzie. W związku z wyborami prezydenta Łotwy i ostatnimi wypadkami w życiu ekonomicznym Łotwy w kolach centrum demokratycznego mówią o konieczności zwiększenia wpływu tych kół. Przedewszystkiem centrum pragnie dymisji obecnego prezesa ministrów oraz nominacji na to stanowisko kandydata centrum. Również oczekiwana jest nominacja na wciąż jeszcze wakujące stanowisko ministra spraw zagranicznych, Wymieniają bezpartyjnego specjalistę, którego imię nieraz już było wymieniane, mianowicie szefa biura informacyjnego ministerstwa spraw zagranicznych dr. Bilmana.

Sytuacja w Indiach obostrza się.

Dzień żałoby.—Krwawe starcia z policją i wojskiem.
KALKUTA, 15.4. (Pat.) W związku z obchodzoną dziś dniem żałoby, przyszło tu do poważnych starć. 19 osób, które odniosły rany, musiano umieścić w szpitalu. Tłum obrzucił kamieniami oddziały straży pożarnej, które gasiły pożar jednego z wozów tramwajowych. Jeden oficer brygady został ciężko ranny, 6 innych oficerów, europejczyków, odniosło również rany, wśród nich 2 poważne.
BOMBAJ, 15.4. (Pat.). Aresztowany tu został przyrątny sekretarz Ghandiego.
KALKUTA, 15.4. (Pat.). Sytuacja jest obecnie opanowana. Tramwaje krążą normalnie. Jednakże dzień żałoby jest ściśle zachowywany przez większość szkół hinduskich miast. Jeden z policjantów, broniąc rannego kolegę, strzelił do grupy Hindusów, którzy go zaatakowali. Dwie osoby odniosły rany. Aresztowano 13 Hindusów.

List otwarty biskupa pińskiego.

X. Zygmunta Łozińskiego do korpusu oficerskiego w Pińsku.
 List poniższy wyszedł obecnie z pod prasy Drukarni Diecezjalnej w Pińsku. Podajemy go z niezmiennymi skrótami. (Red.).

Ukochani Synowie!
 Dochodzi do mojej wiadomości, że dotknęło Was moje przemówienie w katedrze w dniu 19 b. m.
 Nie zwykłem zdawać rachunku z tego, co mówię w swych naukach, uważając, że do mnie należy wybierać tematy przemówień i wykladać zasady chrześcijańskie, a wiernych katolików jest rzeczą przyjmować słyszany wykład i starać się stosować go w życiu. Jednak postanowiłem dzisiaj dać pewne wyjaśnienie, bo 1° nie chcę aby słowa moje były opacznie rozumiane i komentowane, a 2° przykroby mi było pozostawać w rozterce z oficerami naszego ukochanego wojska.
 Sądzę, moi Drodzy, że spokojne rozważanie szczegółów wyrówna i uzgodni nasze poglądy.
 Naprzód streszczę przebieg rzeczy.
 Na parę dni przed uroczystością św. Józefa byłem półurzędowo zapytany, czy powiem cokolwiek w kościele o marszałku Piłsudskim. Odpowiedziałem, że na pytanie takie nie odpowiem, bo katolicy powinni iść na nabożeństwo nie w innym celu, jak dla modlitwy i pokornego przyjęcia tej nauki, jaką się im poda; że przytem smutno byłoby mi myśleć, iżby wojskowi nasi zapominali, że dzień 19 marca jest przedewszystkiem wielką uroczystością św. Józefa wobec której imieniny czykolwiek mogą grać rolę jedynie bardzo drugorzędna.

Na nauce miałem zamiar pominąć milczeniem sprawę imienia p. Marszałka. Ale ponieważ są one od niejkiego czasu stale wyzyskiwane dla akcji sprzecznej w swej formie z czcią należną nabożeństwu kościelnemu, przeto postanowiłem skorzystać z okazji, aby przypomnieć zebrańczyemu o niektórych zasadach nauki katolickiej.
 Wobec tego, jak pamiętacie po wyłożeniu głównego celu nabożeństwa, którym było uczczenie św. Józefa i modlitwa błagalna o ukrócenie nieszczęść, przez które chrześcijaństwo w Rosji bolszewickiej przechodzi, powiem, że niektórzy z obecnych przyszli jeszcze w celu modlitwy za solenizanta dzisiejszego, którym jest jeden z generałów polskich i że mnie przeto o wziankę o nim. Mówiłem dalej, że aczkolwiek imieniny czyjądz nie mogą być przyrównywane do uroczystości św. Patrona Kościoła Chrystusowego, to jednak jest rzeczą rozumiałą, iż każdy z nas przypomnia sobie w dniu dzisiejszym osoby bliskie, noszące imię Opiekuna P. Jezusa i modlił się za nie. Jest to tem słuszniejsze, jeśli chodzi o osoby wysoko w Państwie stojące, za które już św. Paweł kazał się modlić.
 Aby modlitwa była skuteczna, potrzeba dwóch warunków: 1° aby była szczerą, więc nie obłudnie ani z wyrachowania, ani w innym celu ubocnym zanoszoną, ani też wymuszoną; — 2° aby była prawdziwie modlitwą nie demonstracją. Demonstracje mogą być sobie urządzone. Wprawdzie na urządzenie spacerów po ulicach miasta albo zbieranie po nocy „podpisów holdownicznych” różnie można się zapatrywać; jednym się one podobają, inni nazwą je dziwactwem, a jeszcze ktoś będzie się na nie gniewał. Ale nie są one grzechem i mogą być organizowane. (Nie dodałem: że sam byłem — w sposób bardzo niewłaściwy — wzywany do stawienia się z pieczęcią swą o g. 2-iej w nocy w jednym z gmachów urzędowych Pińska dla podpisania „adresu holdowniczego”. Oczywiście nie mogłem inaczej jak milczeniem odpowiedzieć na tego rodzaju inwytację).

Otóż tych czysto świeckich ceremonij nie wolno stawiać na równi z nabożeństwem i to ostatnie jako jedną z nich traktować. Byłoby to znieważaniem służby bożej i pozbawiałoby osoby, za które chcemy albo powinniśmy się modlić, owoców modlitwy. Jaką bowiem skuteczność może mieć modlitwa pozorna i obrażająca Boga? Tymczasem właśnie osoby, wysokie urzędy w państwie piastujące, mają podwójny tytuł osobisty do oczekiwania od nas pomocy duchowej przez dobrą, pokorną modlitwę: 1° dla odpowiedzialności wyjątkowej, jaka na nich ciąży, 2° dla niebezpieczeństw, grożących duszy swej, bo kto stoi wysoko, ten łatwo dostaje zawrotu głowy.
 To jest wierne streszczenie nauki, która miała „obrazzić całe wojsko polskie”, jak się ktoś z Was miał wyrazić, która ma być jednym z objawów mej „niechęci do Rządu polskiego”, które wreszcie ma „rozbić społeczność” i być szczególnie szkodliwym „na naszych kresach”.
 Ale ja wiem, moi Synowie Kochani, o co Wam (oczywiście niektórym z Was, i do tych pisze)

chodzi. Oburza Was, że nie chciałem wypowiedzieć panegiriku na cześć p. Marszałka.
 Otóż na to muszę Wam odpowiedzieć z całą otwartością, iż rzeczywiście nie chciałem i że podległem mi Duchowieństwu wyraźnie takich panegiryków wygłaszać zakazałem. Ale dlaczego? Przyczyną nie jest bynajmniej rzekoma moja niechęć do p. Piłsudskiego (ktoś powiedział: „nie-nawiść”). Lecz poprostu uważam wygłaszanie panegiryków w kościele i przy nabożeństwach za mocno niewłaściwe i fałszujące myśl liturgiczną Kościoła!

Msza św. to Najśw. Ofiara samego Chrystusa, kanie to nauka życia chrześcijańskiego. Przerabiać je na pustą parade, to czynić z nich komedję, co jest występkiem, albo graniczy z niem; tak samo jak uroczystość kościelna czynić równą obchodowi na cześć żywego człowieka jest bluźnierstwem. Czy właściwie, iż mógłbym takie rzeczy tolerować? Chcecie się modlić za swego Wodza? proście o odprawienie mszy św. za niego? Nie tylko nic nie mam przeciw temu, ale owszem, bardzo to pochwalam i gotów jestem zawsze mszę tę sam odprawić (w dniu, w którym mogę to uczynić, a nie mogę w święta, np. 19 marca, bo wówczas mam obowiązek odprawić ją za dziecię, a proboszczowie za swe parafje, względnie na inne intencje, których sami wyznaczać ani wybierać nie mogą). Ale chcę i będę zawsze warunek ten stawiał, aby się to odbywało po katolicku, t. j. nie, jak ongi od nas żądano, „pa nakazu”, ani też dla częściej ceremonij, ani, jak właśnie mówiłem w katedrze, dla jakich ubocznych względów, lecz we wszelkiej pobożności i czystości (św. Paweł jak wyż. zacyt.).
 Jeśli chodzi o panegiryki na cześć marszałka Piłsudskiego, to jest jeszcze jedna racja, dla której nie mogę ich dopuścić do domu bożego. Chodzi właśnie o nierozbijanie społeczeństwa. Zaraz to wytłumaczę.
 P. Piłsudski nie jest Głową Państwa, lecz jest działaczem politycznym. Specjalne przeto uroczystości na cześć jego urzędowe nie mają charakteru państwowego, są natomiast wyrazem pewnego programu politycznego. Opowiadanie się urzędowe ministrów służby bożej za tym czy innym politykiem w państwie jest

wnoszeniem polityki do Kościoła, wprzęganiem Kościoła do polityki (przeciw czemu tak często słyszycie się dają właśnie ze sfer rządowych protesty) i jest wytwarzaniem w łonie jednej rodziny bożej dysonansów i rozłamu. W dniu św. Józefa nie o Marszałku nie mówiłem i to już Was zagniewało. Cóżby było gdybym był o nim mówił? Jeśli nie Wy, to inni jesczeby się więcej gniewali.
 Kapłaństwo ustanowił Chrystus Pan nie dla partyj, ale dla całej ludzkości. Do nas, jako do kapłanów Chrystusowych, należy w sprawie polityki, tak jak we wszystkim innym, czuwać jedynie nad tem, aby żadna z nich nie sprzeciwiała się religij, aby każda liczyła się z prawem bożem i natchnieniem z ducha bożego czerpała. A w tem znowu prawie nie możemy być krepowani, ani siłą, ani krytyką, bo to jest teren naszego popołania, wyznaczony nam od Boga.
 Otóż w imię tego prawa pasterskiego, ale zarazem z serca, pełnego największej dla Was zyczliwości, moi Synowie (Ukochani, chciałbym Was przestrzec, że i Wy w swojej akcji powinińście być ogólni, — a to dla dobra ogólnego. Nikt Wam nie powinien wmawiać, że macie być obojętni dla swego Zwierzchnika. Kto z Was nie udanie, lecz szczerze go kocha, czy wielbi, ten przez to samo zasługuje na sympatię. Ale to nie zwalnia Was od obowiązku rozważni i nie upoważnia do narzucania swego zdania innym. Niechcie entuzjazm wasz ma zawsze objawy poważne. Wszelkie gwałty są tu przedewszystkiem bezcelowe. Możecie krzykiem i groźbami zamknąć temu lub owemu usta na chwilę, ale nie zmusicie go do przyjęcia waszego zdania, lub przejścia się uczuciami waszemi, autorytetu Marszałka nie podniesiecie ani na jotę, a sami narzucicie się na posadzenie o nie-szczerość swych uczuć i słów, albo na oskarżenie o politykowanie, tak samo niewłaściwe dla żołnierza jak dla księdza, lub o partyjność, która wam tembardziej nie przystoi. Nie jesteście wojskiem ani partji ani człowieka, ale Ojczyzny, Rzplitej całej. Nie wolno wam, pod groźbą złamania przysięgi, stawać się pretorjanami. (Dok. nastąpi).

Drobne wiadomości.

Pożar w kinie.
RZYM, 15.4. (Pat.) W Licata na Sycylii wybuchł w kinematografie pożar w chwili gdy sala była wypelniona publicznością, wśród której znajdowało się wiele dzieci. Ofiarą pożaru padło 15 osób zabitych i wiele rannych.

Amnestja w Hiszpanji.
MADRYT, 15.4. (Pat.) Gen. Berenguer oświadczył, iż król podpisał dekret o amnestji politycznej, zakrojonej na szeroką skalę.

Huragan.
BIALOGROD, 15.4. (Pat.) Według doniesień z Zagrzebia, huragan szalał w okolicy miasta, wyrządzając wielkie szkody. W Jaworje i Cibirze wicher zerwał dachy niemal ze wszystkich domów. Jeden wieśniak zginął, dwóch odniosło rany. Huragan był tak silny, że w jednej miejscowości porwał wieśniaka wraz z krową i nioś ich ponad ziemią.

Prokurator wnosi kasację w sprawie Ulitzy.
KATOWICE, 15.4. (Pat.) Prokurator przy Sądzie Apelacyjnym zapowiedział dziś wniesienie kasacji od wyroku Sądu Apelacyjnego z dnia 12 b. m., uwalniającego Ottona Ulitzę od winy i kary.

Katastrofa budowlana przed sądem.
WARSZAWA, 15.4. (Pat.) Warszawski Sąd Okręgowy wydał dziś wyrok w sprawie inżyniera Weissblatta i innych oskarżonych o spowodowanie katastrofy nowo-wzniesionego domu przy ul. Starynkiewicza, przeznaczzonego na pomieszczenie biur dyrekcji kanalizacji i wodociągów m. Warszawy. W katastrofie tej zginęło

trzech robotników. Sąd uznał niedbalstwo za udowodnione i skazał inż. Weissblatta oraz współ-oskarżonego z nich inż. Lichtenbaum'a na 6 miesięcy więzienia.
 Trenczyńskie Cieplice, Kapiele 7 kwietnia 1930 r. Marszałek Senatu p. profesor dr. Juliusz Szymański z małżonką przybyli na kurację do uzdrowiska Trenczyńskie Cieplice i zatrzymali się w polskim pensjonacie dr. Filipkiewicza.

GIEŁDA
WARSZAWA, 15. IV. (Pat.).
 Waluty i dewizy:
 Dolary 8,885—8,905—8,865.
 Belgja 124,51—124,82—124,20.
 Gdansk 173,36—173,79—172,93.
 Holandia 396,50—399,40—397,60.
 Kopenhaga 238,90—239,40—238,20.
 Londyn 43,37—43,48—43,25.
 Nowy York 8,908—8,928—8,888.
 Paryż 34,94 1/2—35,03—34,86.
 Praga 26,41 1/2—26,48—26,35.
 Szwajcaria 172,88—173,31—172,45.
 Stockholm 239,80—240,40—239,20.
 Wiedeń 125,67—125,98—125,35.
 Włochy 46,76 1/2—46,83 1/2—46,64 1/2.
 Berlin w obr. pr. 212,81.

Papiery procentowe:
 Polityczna inwestycyjna 121,50—122, 5/8, konwersyjna 55 1/8, kolejowa 102,50, 8% L. Z. B. G. K. i B. R., obl. B. G. K. 94, te same 7%, 83,25, 5% obligacje budowlanego B. G. K. 93, 4% ziemskie 44, 4 1/2% ziemskie 54,25—54, 5% warszawskie 58,15—58,25, 8% warszawskie 76,50—76,75, 8% Częstochowcy 66,50, 8% Klec 66,75, 6% obligacje m. Warszawy 57,50.

Akcje:
 Bank Polski 163, Siła i Światło 101,25—101,25, Chodorów 145—145,50, Lilpop 25,25, Modrzewów P. O. 75, Ostrowiec s. B. 69—68, Starachowice 20, Haberbusch 108.

INTROLIGATORNIA
„DZIENNIKA WILEŃSKIEGO”
MOSTOWA Nr. 1. TELEFON Nr. 1244
OPRAWY KSIĄZEK, ROCZNIKÓW, KSIĄG BUCHALTERYJNYCH I INNE ROBOTY. WYKONANIE STARANNE. CENY PRZYSTĘPNE.
OTWARTA OD 9-jej DO 4-jej POP.

O kaftan bezpieczeństwa.

Konferencja morska w Londynie dobiega końca. Prawdopodobnie odbędzie się jeszcze jedno plenarne uroczyste posiedzenie na którym z wielką pompą podpisane zostaną jakieś tam umowy, o bardzo nikłym znaczeniu realnym. Bliżej wtajemniczeni nie ludzą się dziś, iż będzie to tylko pogrzebem pierwszej klasy, jakich kilka już, w ciągu ostatnich lat wyprawiono różnym imprezom pacyfistycznym.

Czy jednak niepowodzenie konferencji istotnie świadczy o wojowniczych zamiarach państw biorących w niej udział? Bynajmniej. Nieustępliwość, która się tam objawiła, nie miała bynajmniej charakteru zaczepnego, raczej wypływała z pewnego niedowierzania i braku wzajemnego zaufania. Stara maksyma: „si vis pacem para bellum” i tu bodaj była głównym kierującym motywem. Ze zaś narody, ich najszersze masy, dziś najszerzej pragną pokój, o tem świadcza najdobitniej między innymi chociażby wysiłki dyplomatów, by zamaskować niepowodzenie konferencji i nadać jej na zewnątrz przynajmniej charakter pokojowej demonstracji.

Alarmy wojenne, jakie rozbrzmiały ostatnimi czasami na granicy polsko-sowieckiej znalazły silne i stanowcze odparcie najpród w opozycyjnej prasie polskiej, do której z konieczności musiały przyłączyć się pro-rządowa. Powiadamy „z konieczności” — gdyżby bowiem znalazło się chociażby jedno pismo w Polsce, któreby się odważyło otwarcie propagować wojnę, straciłoby ono wszelkie zaufanie i grunt w społeczeństwie.

Ze tam może „międzynarodowemu komiwojażerowi” marzą się smaczne kasztany, wydobycie cudzemi rękami — jest bardzo prawdopodobne, ale faktem jest niezbitym, że w Polsce chętnych rąk nie znajduje. Do prowadzenia wojny potrzeba w naszych demokratycznych czasach jednak coś więcej niż międzynarodowego kapitału, owych „pieniędzy, pieniędzy i jeszcze raz pieniądze”, o których mówił Napoleon — dziś potrzeba do wojny także entuzjazmu, tego zaś w całej Polsce nie znajdujemy, o ile rzeczywiście chodzi o wojnę z a c z e p n ą.

O ile sędzić można z głosów pism sowieckich, ostatnie wystąpienia naszej prasy, zwłaszcza zaś szereg głęboko przemysłowych, świętych artykułów Dmowskiego, zrobił tam wrażenie i przyczynił się niezawodnie do uspokojenia — bo, że Sowiety ze swej strony nie myślą o jakiejś zbrojnej akcji zaczepnej, co do tego jesteśmy spokojni za dużo mają kłopotów wewnętrznych.

Nie wątpimy także, że pacyfistyczne wystąpienie nasze najlepsze zrobi wrażenie na zachodzie, gdzie oddawna spoglądano na Polskę z pewnym niedowierzaniem i obawą, jak na beczkę z prochem.

Kiedy więc stosunek polsko-sowiecki, po niewczesnych alarmach wojennych, wyraźnie zmierzka ku odprężeniu — nie od rzeczy będzie wskazać światu gdzie kryje się istotna przyczyna nieustannych niepokojów w wschodniej Europie.

Oto krótka wiadomość, zaczerpnięta z prasy litewskiej:

W dniu jubileuszu ku czci 550-letniej rocznicy zgonu w. ks. Witolda, rząd kowieński organizuje symboliczny wielki „marsz na Wilno”.

Marsz ten odbędzie się w ten sposób, że wszystkie załogi szauśłów na pograniczu polsko-litewskim, wyruszą w tym dniu z bronią w ręku starym traktem kowieńskim, drogą na Rykonty, w kierunku Wilna i zatrzymają się przed polskimi kopcami granicznymi.

Polska jest zbyt potężna, aby potrzebowała obawiać się komedjanckich wystąpień Litwy — lecz ustawicznie to prowokowanie staje się uprzykrzonym, jak brzęczenie muchy dookoła nosa. Mimowoli bierze chętkę za pomocą dobrego kłapsa koniec temu położyc. Nikt nie wątpi, że wystarczyłoby jednego polskiego korpusu, by nauczyć moresu błaznowi kowieńskich.

Polska do podobnej ostateczności nie posunie się, gdyż nie chce być mącieličką pokoju. Jeżeli jednak państwa zachodnie podob-

Z prasy.

Polska wobec Rosji.

Pod tym tytułem zamieszcza naczelnicy publicysta „Kurjera Warszawskiego” B. K. szereg własnych uwag, na temat alarmów wojennych, szerzonych przez prasę sowiecką:

„Przeleżemy namie od dzisiaj nerwowość sowiecką i wiemy, że poza Stalinowskiemi rachubami na odwołanie, drogą alarmów zewnętrznych, uwagi obywateli od kłopotów wewnętrznych, Moskwa łatwo przejmie się obawami przed „interwencją kapitalistyczną”. P. Patek zna te rzeczy doskonale. Powinien był też oprócz rząd polski, aby odrazu przeciał nie-mądrą i złośliwą kampanię prasową złożeniem odpowiedniego oświadczenia uspokajającego, do czego wszak okazję i formę znalazł nie trudno. Zasada guarda e passe jest tu szczególnie nie na miejscu, ile że nie idzie wyłącznie o pacyfikację umysłów w Moskwie, lecz także o zapewnienie światu (o którego opinie dbają nadzwyczajnie nasze finanse), iż na naszej granicy wschodniej nie ma ani śladu chmur.

Lecz niema tego złego, któreby na dobre nie wyszło. Skoro rząd nie uważał za odpowiednie reagować na hasła pism sowieckich, to musiała go w tem zastąpić prasa polska, równie opozycyjna, jak wreszcie i pro-rządowa. Dzięki temu dowiedzieliśmy światu obojemu jeszcze raz, że w Polsce istnieje jednolitość, trwałość, stanowczy pogląd na stosunki polsko-sowieckie. Gdyby też i, zw. propaganda polska zagranicą dobrze działała, to fakt powyższy byłby sprawionym i w pełni uwydatnionym wobec opinii cudzoziemskiej, bo ma on wielkie znaczenie”.

KOMU NA TEM ZALEŻY.

Z dniem 1 października r. ub. została znacznie podwyższona taryfa Polska wewnętrzna. Nieco później wszystkie taryfy wzwiązkowe, czyli taryfy z państwami sąsiednimi, zostały wymówione, to znaczy, że Ministerstwo Komunikacji samo sobie dało „carte blanche” podnieść stawki taryfowe, kiedy mu to będzie się podobalo. Nastraszono podwyżką taryfy Polskiej i wymówieniem taryf wzwiązkowych, sąsiadujące z nami zagraniczne fabryki Pruskie i Niemieckie, potrzebujące surowca, przeważnie drzewa: dłużcy dla tartaków, liściastego dla fabryk furniery, i papierówki dla wyrobu celulozy, zaczęły szukać rynków, gdyż rynek polski, ze względu na koszt przewozu, stał im się za kosztowny. Cała uwaga była zwrócona na Rosję, posiadającą nieprzebrane bogactwa leśne.

Bolszewicy, uświadomieni co do naszej polityki taryfowej, wykorzystali sytuację, kierując drzewo do Prus i Niemiec z pominięciem Polski. Dla Prus został ustalony kierunek na Łotwę i Litwę, dla Niemiec przez Petersburg i dalej morzem do portów niemieckich. Charakterystycznym zjawiskiem jest to, że Prusy wschodnie zręczyły się swych przewozów, ponieważ, gdyby drzewo było kierowane przez Polskę, część drogi, a mianowicie od Prostken względnie Raczek do stacji przeznaczenia, odbyłaby się przez koleje Prus Wschodnich.

Zachodni pytaniem, jaką obciążą „politykę taryfową” i na czątkę korzyści będzie uprawiało Ministerstwo Komunikacji, gdyż na dotychczasowej wygrali: 1. Bolszewicy, sprzedawcy towar, zarobisz na nim pieniądze, jednocześnie zniszczyli handel polski drzewem, zabili tranzyt polski, a tem zwiększyli bezrobocie, po silni zamęt i niezadowolnienie ludności polskiej, co kompletnie odpowiada programowi partii komunistycznej, dążącej do światowej rewolucji. 2. Litwini, zarobisz pieniądze na tranzycie, wzmacnili fundusz, potrzebny do walki o Wilno. 3. Łotyszyc zarabiacz na tem dobrze i 4. Niemcy, otrzymawszy tani towar dla swego przemysłu z pominięciem prze-

Trzecie wyjście.

„Robotnik” stwierdza, że „Napiecie między Sejmem a Rządem doszło do takiego stopnia, że nima mowy nawet o „spotkaniu się” ich. Pozostają tedy tylko dwa wyjścia. Albo zamach stanu w takiej czy innej formie, albo nowe wybory. Jeżeli zapowiedź Rządu co do nowych wyborów sprawdzi się, to będą one miały wyjątkowy charakter. Będzie to mianowicie rodzaj plebiscytu pod hasłem: za Pilsudskim, czy przeciw Pilsudskiemu. Albowiem całe społeczeństwo, zarówno zwolennicy Pilsudskiego, jak jego przeciwnicy, muszą się zgodzić z tem, że współpraca Sejmu z Pilsudskim będzie niemożliwa dopóty, dopóki Sejm nie będzie miał większości sanacyjnej. A z drugiej strony większość antysanacyjna, oznaczająca wyrażone wotum nieufności dla Pilsudskiego, musiałaby go skłonić do ustąpienia, o ile oczywiście zachowaliby przynajmniej pozory jakiejś takiej legalności formalnej.

Jeżeli obóz rządowy również nabierze przekonania, że już czas najwyższy zapytać społeczeństwa, po czyjej jest stronie — to wybory o charakterze plebiscytowym wyjątkowo znakomicie sytuację: kraj wybrałby nareszcie z „kółka udręki”. Polska przestałaby być rebusem dla całego świata”.

„Robotnik” myli się, twierdząc, że są dwa tylko wyjścia: rozwiązanie Sejmu, lub zamach stanu. Ani jedno, ani drugie, dla wielu powodów zdaje się nie dogadzać sferom sanacyjnym. Jest jednak trzecie jeszcze wyjście: zamiast rozwiązywania Sejmu — dalsza z nim gra w ciuciubabkę.

wozów przez zienawidzoną Polskę.

Czy nie należałoby Panom z Ministerstwa Komunikacji cokolwiek pomyśleć o skutkach „polityki taryfowej”? i przekonać się, że takowa jest zgnia?

A Wam, Wielce Szanowny Panie Autorze artykułu „Dla czego powinna być podwyższona taryfa kolejowa”, zamieszczonego w Nr. 7 Inżyniera Kolejowego z roku zeszłego, należy zrzec się zasad „wielkiego znawcy taryf kolejowych hrabiego Wittego”, który kiedyś w swem dziele „Principy żeleznodorznych taryf”, zaznaczył... „zadaniem taryf jest pobór za przewóz maximum, co towar dać może”. Rezultaty tego „zadania” koleje odczuwają, nie wiedząc gdzie stawić próżne składy wagonów. Porównanie taryf naszych z taryfami innych państw nie jest na czasie, gdyż inne państwa nie tak odczuły ciężary wojny światowej, a oprócz tego rządziły same, nie zaś przez władzę zaborczą, którym zależało, aby Polska ekonomicznie nie rozwijała się. Pozostawiona po zaborcach staba sieć kolejowa, brak dróg kolejowych, brak robotnika wykwalifikowanego i inne czynniki, nie pozwalające obecnie na pomyślny rozwój przemysłu i handlu, tem samem tamują i rozwój kolejnictwa polskiego. Taryfy państw innych nie mogą służyć, wobec tego, za zasadę do podniesienia taryf polskich. Uplanowany drogą podwyżki taryf zwrot kosztów, wywołanych śnieżną zimą roku 1928, w sumie 200 milionów, nie jest prawidłowy gdyż zarabiając na przewozach, jednocześnie zabijamy swój przemysł i handel, co przypomina bajkę o „zabiciu kury, niosącej złote jajka”. Należy zadowodnić się pewnym procentem od obrotu, należy odpowiednio postawić dokładną statystykę, której niestety nie posiada Ministerstwo, należy wzmacnić siły fachowe taryfowoznawcze, należy również przysłużyć się i głosowi społeczeństwa polskiego, wtedy dopiero nie będą nam straszni ni bolszewicy, ni Litwini, ni Niemcy i nie potrzebna będzie 30 proc. zwwyżka taryf kolejowych. L.

W rocznicę zgonu.

Dn. 18-go kwietnia upłynął rok od śmierci s. p. Arcybiskupa Karola Hryniewieckiego, który zeszedł z tego świata we Lwowie. Rok temu zgasł ten wielki kapłan i patriota, który życie swe całe poświęcił dla Kościoła i Ojczyzny. Starzec to już był więcej niż osiemdziesięcio-letni, a jednak serce i uczucia miał młode i gorące, żył dla Boga, dla Polski, kochał Boga i Polskę i mając w życiu te dwa najwyższe cele, służył im całą duszą, całą potęgą swych uczuć. To eż życie Jego nad wyraz było płodne. Kto go znał bliżej, zostawał pod Jego urokiem, kto widział Jego prace, nigdy o niej nie zapomni, kto pamięta potęgę i siłę Jego ducha, kto przypomniał sobie niezwykłą, niespożytą energię w walce o prawa Kościoła i Polski a specjalnie Wilna i diecezji Wilenskiej, ten sobie powie, że wielki składać się musi, aby wydać postać tej miary, co s. p. Arcybiskup Hryniewiecki.

Wielką pociechą dla Wilna i diecezji wilenskiej powinno być nie jak i my pokój ten cenią — powinny wspólnymi siłami należyć na złośliwego karła litewskiego kaftan bezpieczeństwa. Jest to niezbędny warunek uspokojenia na wschodzie.

na, ale duchem i sercem łączy się zawsze z Wilnem, z jego życiem, radościami i smutkami, przybywa zaś po raz pierwszy do tego miasta, gdy zamartwychwstała Polska rozpostarła swe skrzydła rodzime i nad Wilnem. Gdy ten wielki Apostoł już przestał, nic, wiążąca Go z Wilnem i diecezją wilenską, nie przetrwała się, przeciwnie musi być jeszcze silniej nawiązana przez złożenie śmiertelnych Jego szczątków w prastarej Bazylice Wilenskiej — to dług, który musi być spłacony, jako objaw wdzięczności za to, co zmarły Apostoł dla Wilna zrobił.

Spadkobierca tronu Biskupiego Ksiądz Arcybiskup Jabrzykowski, oraz następcy pomocników zmarłego — prześwietna Kapituła Wilenska, uczynili już pierwsze kroki ku temu, bo ks. Metropolita odniósł się przychylnie ku temu, gdy przybyłe delegacje stowarzyszeń przysłyły Go o to prosić, a Kapituła wyłoniła ze siebie Komitet, mający się zająć tą sprawą. Dalej różne stowarzy-

OSTATNIE CHWILE JAKUBOWSKIEGO.

Jak doniósł wczoraj telegram, zapadł wyrok w głosnej sprawie o zabójstwo małoletniego Ewolda. Mocą tego wyroku skazany został faktyczny zabójca dziecka August Nogens, co pośrednio stanowi rehabilitację Jakubowskiego, aczkolwiek w wyroku tego wyraźnie nie zaznaczono. Trybunał kierował się widocznie fałszywie pojętymi względami na prestiż i nieomyślność sądownictwa niemieckiego.

Badź co bądź, gdyby w swoim czasie sprawa Jakubowskiego cieszyła się bodaj setną częścią tego zainteresowania, jakie otacza ją dzisiaj, niewinnie skazany i ścięty Polak, jeniec wojenny, napewno żyłby jeszcze. Tembardziej, że nie było fatalnych zbiegów okoliczności, mogących wprowadzić kogós w błąd i przy dobrej woli sędziów można było uniknąć omyłki sądowej.

W ostatnim „Montags-Post” landrat dr. Vot dodaje jeszcze jeden szczegół do tego smutnego obrazu, dając bardzo plastyczny opis stracenia którego był świadkiem z obowiązku:

„Dwunastego lutego otrzymałem z prokuratury kopertę z napisem: „Bardzo pilne! Ścisłe poufne! Do rąk własnych!”. W kopercie była krótka notatka, proponująca mi dostarczenie 10-ciu świadków na chwilę stracenia: Jakubowskiego, skazanego za zabójstwo. Stracenie wyznaczone było na poniedziałek bardzo wczesnym rankiem... W niedzielę wieczorem zaprosiłem 10-ciu obywateli gminy i zakomunikowałem im, że powinni być rano świadkami stracenia. Jedni z nich zgodzili się, drudzy odmówili. Byli wśród nich urzędnicy, robotnicy i inni obywatele. Postanowiłem sam również pojechać, nie tylko z poczucia obowiązku, ale również dlatego, ażeby skontrolować poniekąd moje zapatrywanie na karę śmierci. Poranek był wstępnym, mokry, mglisty, chłód przenikał do szpiku. Na maleńkiem podwórzu więzienia zebrał się sąd, świadkowie, lekarze i kat ze swymi pomocnikami. Z jednej strony stało trzech wysokich sędziów, przed nimi pień, pod kątem do nich stanęli świadkowie. Przed samym piem stali pomocnicy kata w czarnych tużurkach i cylindrach, a przed nimi kat we fraku i w białej kamizelce. Kiedy spojrziałem na niego, w myśli odtrożyły się dziecinne wspomnienia: jak sobie wtedy wyobrażałem kata. Niewesoły poranek i ta cała dekoracja

KRONIKA.

Posiedzenie handlowców i przemysłowców w sprawie Targów Północnych.

Wczoraj w dużej sali konferencyjnej Urz. Wojewódzkiego pod przewodnictwem dyrektora Targów Północnych p. J. Łuczakowskiego odbyło się posiedzenie organizacyjne sekcji handlowo-przemysłowej Targów Północnych, na które było zaproszonych 25 organizacyj handlowych i przemysłowych.

W toku ożywionych obrad, w których zabierali głos przedstawiciele różnych branż, ustalili zasadniczy pogląd jaknajszerszego poparcia II-tych Targów Północnych przez propagandę wśród przemysłowców i kupców wschodnich województw, przy specjalnem zwracaniu uwagi na prze-

O udział państw bałtyckich w II Targach Północnych.

Jak się dowiadujemy, kierownictwo II Targów Północnych w Wilnie wszczęło już starania celem nawiązania kontaktu z pań-

stwami bałtyckimi i skandynawskimi.

W pierwszym rzędzie kierownictwo zamierza zwrócić się do państw bałtyckich i skandynawskich. W tym celu kierownictwo Targów w najbliższym czasie wyszła z ogłoszenia plakaty propagandowe celem większego zainteresowania tych państw Wilenskiemi Targami.

Również Kierownictwo Targów zamierza zwrócić się z zaproszeniami do firm handlowych i przemysłowych w Prusach Wschodnich. d

Wiadomości kościelne.

— Nabożeństwa w obrządku wschodnim. Porządek nabożeństw Wielkiego Tygodnia w obrz. wschodnim w Kościele po Augustjańskim jest następujący:

Wielki Czwartek: o godz. 9 rano: Liturgia św. Bazylego W., o godz. 6 wieczór: Nieszpory i czytanie 12 Ewangelij.

Wielki piątek: o godz. 8 rano: Carskie czasy, o godz. 3 popołud.: Nieszpory i procesje z paszczanica.

Wielka Sobota: o godz. 7 rano: Jutrznia Jerozolimska, o godz. 9 rano: Nieszpory, o godz. 10 rano: Liturgia św. Bazylego W., o godz. 9 wieczór: Czytanie Dziejów Apostolskich, o godz. 11 w nocy: Polunoszcznica.

Uroczystość Zmartwychwstania Pańskiego: o godz. 12 w nocy: Rezurekcja — Jutrznia, o godz. 2 w nocy: Liturgia.

Poniedziałek świąteczny: o godz. 10 rano: Liturgia.

Wtorek: o godz. 9 rano: Liturgia.

Z miasta.

— Komunikacja autobusowa z Kalwarją. W dniu 17 bm. (Wielki Czwartek) z powodu obchodzenia Stacji Męki Pańskiej, uruchomione będą autobusy „Spółdzielni” linii Nr 2 do Kalwarji.

Autobusy będą kursowały od Rogatki Kalwaryjskiej od godziny 16-ej co 15 minut.

— Czy Wielkanoc będziemy mieli zimną? Na skrajnej północy daje się zauważyć od kilku dni znaczny spadek temperatury.

Z okolic nad Oceanem Lodowatym nadchodzi wiadomości o znacznym oziębieniu powietrza. Na morzu Karaskim notowano w tych dniach — 24, niska temperatura panuje również na Spicbergu i na wyspach Niedźwiedzych. W ten sposób nad Oceanem Lodowatym utworzył się olbrzymi zbiornik zimnego powietrza. W związku z tem niewykluczona jest ewentualność iż nagromadzone nad Oceanem Lodowatym zimne masy powietrza natrafisz na pomyślnie warunki, rozpręstrzenia się, spowodują znaczne oziębienie zrazu na całym półwyspie Skandynawskim a następnie w krajach bałtyckich.

Na linii kolejowej Samara — Taszkent w Rosji zapanowały zawięże śnieżne, które utrudniają komunikację.

Zachodzi więc obecnie pytanie, jak szybko mająca nadciągnąć z skrajnej północy i ze wschodu zimna fala rozpręstrzenia się w wypadku pomyślnych po temu warunków. O ile te warunki ukształtują się bardzo korzystnie dla jej rozwoju, będziemy mieli Wielkanoc zimną.

Sprawy miejskie.

— Rozpoczęcie budowy gmachu ośrodka zdrowia. Magistrat m. Wilna przystąpił już do roboty przygotowawczych do budowy ośrodka zdrowia przy zbiegu ulicy Kijowskiej i zaulka Kocharskiego. W związku z powyższem sekcja techniczna Magistratu podejmuje w najbliższym czasie roboty kanalizacyjne na ulicy Kijowskiej, w celu skanalizowania tej dzielnicy.

— Podatek od ładunku pobierać będzie bezpośrednio Magistrat. Wilenska dykcja kolejowa powiadomiła Magistrat m. Wilna, iż w związku z przeprowadzanymi obecnie oszczędnościami na kolei, pobierany dotychczas przez kolej miejski podatek od przewozu ładunków zostanie przekazany pod zarząd Magistratu, który nadal będzie zmuszony sprawę tę we własnym zakresie uregulować. d

— Rozbudowa elektrowni miejskiej. Wobec wzrastającego wciąż obciążenia sieci elektrowni Wilenskiej, Magistrat postanowił rozszerzyć gmach elektrowni miejskiej przez dobudowanie specjalnego skrzydła. Równocześnie Magistrat postanowił wybudować rozdzielnię i to jak w najkrótszym czasie. Łączny koszt powyższych inwestycji obliczony jest na sumę około 350.000 złotych.

— Zmiana instalacji elektrycznej na Nowym Świecie. W dniu wczorajszym w lokalu Magistratu m. Wilna odbyło się posiedzenie komisji technicznej, na którym postanowiono przeprowadzić w najbliższym czasie zmianę przewodów elektrycznych w rejonie zasilanym dotychczas przez mającą być zlikwidowaną elektrownię Raduńska.

— Wydatki miasta w związku z ciężką sytuacją gospodarczą. W ciągu ubiegłego mie-

sięca Wydział Opieki Społecznej Magistratu m. Wilna na cele pomocy doraźnej bezrobotnym i biednym wyasygnował 158,765 złotych. W zakres pomocy doraźnej wchodziły zapomogi pieniężne oraz bezpłatne obiady, których wydano w wymienionym czasie 13423. Niezależnie od powyższego z pomocy lekarskiej miasta korzystało 535 osób, co pochłonęło sumę 57164 zł. d

Handel i przemysł.

— **Posiedzenie komitetu wykonawczego II Targów Północnych.** Dziś we środę wieczorem w sali posiedzeń Rady Miejskiej odbędzie się posiedzenie Komitetu wykonawczego II Targów Północnych w Wilnie. Na porządku dziennym figurują następujące sprawy: 1) Sprawozdanie z dotychczasowej działalności, 2) Sprawa lokalu i terenów, 3) Ukonstytuowanie się Komitetu wykonawczego II Targów Północnych, 4) Ustalenie cen za stoiska.

— **Ruch graniczny polsko-łotewski.** Według danych w ciągu ubiegłych dwu tygodni na podstawie przepustek granicznych przeszło do Łotwy 112 osób, które przewiozły 70 pudów soli, 30 pudów zboża, p. 15 ziemniaków oraz 9 koni i 16 krów i cieląt. W tymże czasie przybyło do Polski z Łotwy 96 osób wraz z towarami wartości około 5 tys. złotych. d

Z życia stowarzyszeń.

— **Doroczne zebranie T-wo Śpiewaczego „Hasło”** odbyło się dn. 7 b. m. Po wysłuchaniu sprawozdania ustępującego zarządu i wyborze nowego, omówiono wycieczkę do wojewodów, że przy rozpatrywaniu spraw o ulgi wojskowe i odroczenie służby wojskowej należy kierować się następującymi zasadami. Ubiegający się o odroczenie służby wojskowej na podstawie jednego z tytułów wymienionych w art. 57 ustawy o powoz. obow. wojskow., powinni, stosownie do postanowienia art. 64, najdalej do 14 dni po uznaniu ich za zdolnych do czynnej służby (kat. A) wnieść podanie do powiatowej władzy administracji ogólnej. Jeżeli okoliczności uzasadniają prawo do odroczenia z tytułów wymienionych w p. p. i 2 art. 57 powstały po upływie wyżej wskazanego 14-dniowego terminu, podanie powinno być wniesione najdalej do 4 tygodni od chwili powstania tych okoliczności lub uzyskania wiadomości o nich. Uczniowie szkół średnich zakwalifikowani podczas poboru głównego do kat. A przed zakończeniem bież. roku szkolnego, którzy z ukończeniem roku szkolnego przechodzą do ostatniej klasy szkoły i uzyskują warunki do odroczenia z art. 61 p. 1 ustawy mogą wnieść podanie o odroczenie służby wojskowej w ciągu 4 tygodni od chwili uzyskania świadectwa szkolnego. Uczniowie ostatnich klasy szkół średnich (równorzędnych), zakwalifikowani do kat. A podczas poboru głównego, lecz przed skończeniem bież. roku szkolnego, nie mogą uzyskać odroczenia służby wojskowej z art. 61. O odroczenie takie mogą się ubiegać jedynie ci z pośród nich, którzy nie zostali dopuszczeni do egzaminu dojrzałości lub egzaminu

tego nie zdali, a władze szkolne zezwoliły im na powtórzenie ostatniej klasy (kursu) lub ponowne przystąpienie do egzaminów. Osoby te powinny wnieść podanie w ciągu 4 tygodni, licząc od daty otrzymania decyzji właściwej władzy szkolnej. Uprawnieni do wnoszenia są poborowi i ich rodzina, t. j.: ojciec, matka, także nieslubna, dziadkowie i babki oraz rodzeni przyrodni słuźni lub nieslubni bracia i siostry, jak również ustawowi ich zastępcy. W związku z powtarzaniem się stale wypadkami niewłaściwego wnoszenia podań przez żony poborowych należy mieć na względzie odnośne przepisy w tej sprawie.

Sprawy uniwersyteckie.

— **Promocja.** Dziś o godzinie 1-ej w Auli Kolumnowej Uniwersytetu odbędzie się promocja p. Stanisława Białka na doktora wszech nauk lekarskich. — **Hojna ofiara.** Przechodzący w stan spoczynku przez sąd apelacyjny, p. Lucjan Bacchewicz złożył na ręce J. M. Rektora Uniwersytetu Stefana Batorego 1.400 złotych, zebrane przez współpracowników sądu, dla uczczenia zasług ustępującego ze stanowiska prezesa, przeznaczając wspomnianą sumę na nagrody dla studentów, a mianowicie: dwie po 500 zł. za najlepsze prace z zakresu nauk prawnych, oraz jedną w wysokości 400 zł. za pracę nad historią powstań w ziemi nowogródzkiej, względnie wileńskiej. Hojnemu ofiarodawcy rektorat składa najgorętsze podziękowanie.

Sprawy robotnicze.

— **Dokoła sprawy pieniędzy palestyńskich.** Wczoraj w Inspektoracie Pracy odbyła się narada właścicieli żydowskich warsztatów i magazynów obuwia w sprawie placę za pracę szwaczek-chalupników.

W naradzie wzięło udział 27 właścicieli. Po zwróceniu przez Inspektora Pracy uwagi na niedopuszczalność opłacania pracy kartkami, jak praktykowano dotychczas, właściciele uchwalili, iż sprawa ta wymaga porozumienia z chrześcijańskim związkami zawodowym szwaczek. W tym celu wybrano 5 przedstawicieli, którzy 24 kwietnia odbędą wspólną naradę, następnie zaś na 30 kwietnia sprawa będzie rozstrzygnięta definitywnie. w

Kronika policyjna.

— **Dotkliwa zguba.** Dyrektor teatru „Lutnia” p. Fr. Rychłowski wczoraj zgubił w drodze z ulicy Orzeszkowej na Mickiewicza portfel z dokumentami i paszportem zagranicznym, oraz gotówką w sumie 700 zł. Uczciwy znalazca przosny jest o zwrot dokumentów i paszportu.

— **Ucieczka z oddziału psychiatrycznego.** Wczoraj w nocy z oddziału psychiatrycznego Kliniki Wojskowej zbiegli w niewiadomym kierunku, znajdujący się pod obserwacją szer. 77 p. p., Jan Krasicki. (d)

— **Obława w Cielętniku.** Wczoraj w sobotę 12 kwietnia organa policji przeprowadziły obławę w rejonie Góry Zamkowej, w wyniku której zatrzymano 22 osoby, w tem jednego poszukiwanego złodzieja z narzędziami. Obława ta jest dalszym ciągiem akcji, prowadzonej przez Starostwo Grodzkie, a zmierzającej do oczyszczenia środowiska od przestępców i elementu przestępczego.

— **Szczęście w nieszczęściu.** Wczoraj wieczorem pozostawiona bez opieki 4-letnia W. Łatakówna (Rudnicka 17) wypadła z okna 2 piętra. Dzięki jednak szczęśliwemu zbiegowi okoliczności dziecko upadło na balkon, wskutek czego odniosło tylko pokaleczenie. Wezwane pogotowie ratunkowe przewiozło Łatakównę do szpitala dziecięcego na Antokołu. d

Z pogotowia ratunkowego.

7-letni Karol Szmerel, znalazłszy w domu butelkę denaturatu i sądząc, że to wino, wypil

Współpraca Kapitałów Francuskich w Polskim Przemysle Chemicznym - Farmaceutycznym.

W marcu został zawarty i podpisany akt utworzenia nowej firmy „Spless-Rhone - Paulenc S. A.” o kapitale zł. 1.000.000. Stworzenie tej nowej placówki jest zasługą starej i znanej firmy „Ludwik Spless i Syn”; jasnym jest, że wypłyną stąd korzyści dla przemysłu polskiego i aktywizacji naszego bilansu handlowego. Świeżo utworzona Spółka, o zapewnionych dominujących wpływach kapitału polskiego, jest instytucją polską z siedzibą w Warszawie. Na zasadzie specjalnego układu weszła ona w posiadanie patentów na artykuły lecznicze z kategorii najpoważniejszej, jakie należą obecnie do francuskiej firmy o światowej sławie „Rhone-Poulenc”, a także i nowych patentów, jakie w przyszłości będą własnością tej firmy. W ten sposób „Spless Rhone-Poulenc” będzie miała możność eksploatacji wszystkich doniosłych odkryć z dziedziny leczniczej, unikając straty kapitału na poszukiwania w laboratoriach doświadczeniowych, co wyliczy ryzyko bardzo dużych wydatków, często niezwracalnych, a koniecznych przy wyszukiwaniu nowych preparatów. Ponieważ wszystkie artykuły nowo utworzonej firmy będą na zasadzie specjalnego układu wyrabiane przez Przemysłowo-Handlowe Zakłady Chemiczne „Ludwik Spless i Syn”, powstanie jej wzmocnienie produkcyjne artykułów leczniczych o wysokim poziomie naukowym, a tem samem zmniejszy konieczność importowania ich z zagranicy.

Polski Przemysł Chemiczno-Farmaceutyczny, dzięki nowej placówce, podnosi swoją produkcję na wyższy poziom, racjonalizując tę gałąź przemysłu krajowego.

go i doznał zatrucia. Pogotowie umieściło go w szpitalu.

— **Szkil Marja,** przechodząca przez mostek, postawiony na miejscu robót ziemnych na W. Pohulance, wskutek załamania się deski, została niebezpiecznie poraniona w głowę. Umieszczona została w szpitalu. (w)

Różne.

— **Podziękowanie.** Kolo Polskiej Macierzy Szkolnej w Oszmianie składa p. Wyzłatorowi d-r. Zygmuntowi Fedorowiczowi serdeczne podziękowanie za wygłoszenie w dniu 4 kwietnia w Oszmianie odczytu „O Naprawie Konstytucji”, który wobec dużej frekwencji wydatnie zasilił fundusze Kola.

— **Zarząd Schroniska Nieuleczalnych Chorych** składa najserdeczniejsze podziękowanie pp. kwestrom k. p. Koponkowi na czele, których trud i zabieg przyczynił się do zebrania znaczniejszej kwoty na rzecz najniebezpieczniejszych m. Wilna — nieuleczalnie chorych. Zbiórka dała 897 zł. 50 gr.

Teatr, muzyka i sztuka. TEATR MIEJSKI W WILNIE.

— **Teatr Miejski na Pohulance.** Dziś przedstawienie zawieszono. **Repertuar świąteczny.** W niedzielę 20 bm. sensacyjna amerykańska sztuka „Broadway”. W poniedziałek 21 bm. trzy przedstawienia: O godz. 12 w pol. „Cudowny pierścień” baśń J. Warneckiego (ceny znizowane), o godz. 3.30 po pol. „Krakowiacy i Górale” opera narodowa Karpińskiego (ceny znizowane), o godz. 8 w m. „Broadway”. We wtorek 22 b. m. o godz. 3.30 „Cudowny pierścień” baśń J. Warneckiego (ceny znizowane), o g. 8 w „Broadway”.

— **Teatr Miejski w „Lutni”** Dziś przedstawienie zawieszono.

— **Wielki koncert religijny.** Wielkie zainteresowanie wzbudził jutrzejszy koncert religijny w Teatrze Lutnia. W wykonaniu koncertu biorą udział chór pocztowy pod dyr. P. Juszkiewicza, orkiestra pocztowa pod dyr. Stachacza, oraz szereg solistów: Z. Oszurkówna, Korwin - Kurkowska, W. Niedzielski, dr. Wiatr-Łacki, M. Zawadzki i E. Juszkiewicz. Bilety po cenach wyjątkowo niskich do nabycia w kasie zamawiań 11-9 wiecz.

— **Repertuar świąteczny.** W niedzielę 20 b. m. „Błędny bokser” W. Smółskiego. W poniedziałek 21 b. m. o godz. 3.30 po pol. „Gdybym chciała”. Ceny znizowane. O godz. 8 wiecz. „Błędny bokser” W. Smółskiego. We wtorek 22 b. m. „Błędny bokser” W. Smółskiego.

— **Ostatni koncert Claudio Arrau** odbędzie się we środę 23 b. m. w Teatrze na Pohulance. Świetny artysta wystąpi z nowym programem.

— **Koncert.** Dnia 5 kwietnia w sali Konserwatorium Przy ul. Dominikańskiej 3, odbędzie się koncert znanego kompozytora, profesora Aleksandra Wielhorskiego z udziałem p. Konstancji Święcickiej. W programie własne utwory.

POLSKIE RADJO WILNO.

— Program: **Sroda, dnia 16 kwietnia 1930 r.** 11.58. Sygnał czasu. 12.05. Gramofon. 13.10. Komunikat meteorologiczny. 15.15. Odczyt dla maturystów. 16.15. Muzyka religijna w wyk. kwartetu pod kier. prof. F. Thorza. 17.15. Bajeczki dla najmłodszych. 17.45. Koncert popularny. 18.45. Kwadrans akademicki. 19.00. „Eugeniusz Małaczewski”, odczyt wygl. W. Piotrowicz. 19.25. Lekcja włoskiego.

19.40. „Radjokronika”. 20.05. Przegląd filmowy. 20.30. Koncert narodowoślowy szweicki z Warsz. 22.10. Rudiya literacka. Fragmenty z „Legend Chrystusowych” Selmy Lagerlöf.

Zwracamy uwagę

na dzisiejszy koncert (o g. 16.15) w wykonaniu kwartetu pod kier. prof. F. Thorza. Koncert poświęcony muzyce religijnej.

W programie „Ave Maria” Schuberta i Gounoda i Stradella „Air d'Englise” i wiele innych pięknych utworów.

Również dzisiaj

o g. 19.40 dr. Marjan Stępski wygłosi tak popularną wśród radioamatorów „Radjokronikę”.

Jutro o g. 17.40

usłyszymy IX Symfonję Beethowena w wyk. Londyńskiego orkiestry symf., oraz z udziałem szeregu solistów.

Rudycja ta poprzedzona będzie słowem wstępem W. Hulewicza.

Radio w bułecie francuskiego ministrowa rolnictwa.

Do budżetu francuskiego ministerstwa na rok 1930 wstawił rząd sumę 70 milionów franków na radio. Suma ta ma być zużytkowana nie na rozszerzenie sieci radiowej, ale na wzmocnienie odbiorników radiowych na wsi, celem rozbicia propagandy rolnictwa. Stacje radiowe będą obowiązkowo dawać odczyty rolnicze, komunikować ceny rynkowe na ziemniaki, prognozy pogody i t. p.

Sowieckie echa.

Moskiewska prasa radiowa podnosi alarm z powodu zbyt wielkiej ilości stacji nadawczych, pracujących jednocześnie w Moskwie, co utrudnia odbiór zwykłym słuchaczom. Jednocześnie pracuje w samej Moskwie 5 stacji długofalowych. Prócz tego pracuje kilka stacji telegraficznych, długofalowych krótkofalowych (mowa tylko o stacjach o dużej mocy), kilkanaście stacji telegraficznych, krótkofalowych, długofalowy telegraficzny nadajnik „TASS” a inne.

Z sali sądowej. O napad rabunkowy.

Mieszkaniec Niemna Aron Majewski dn. 15 października już o godz. 6-ej rano wyruszył furmanką w stronę Lidy po zakupy.

Kiedy znalazł się na trakcie Lida-Nowogródek w odległości 3 klm. od Niemna z kraków przydrożnych wyskoczyło dwóch nieznajomych mężczyzn, z których jeden zatrzymał konia, a drugi pod groźbą wymierzonego rewolweru począł rewidować Majewskiego, zabierając mu 320 zł.

Po uskutecznieniu rabunku bandyci oddalili się. Obrabowany z pieniędzy Majewski wrócił do Niemna i zawiadomił o wypadku tamtejszy posterunek policji.

Natychmiast zarządzony pościg za zлочytcami, w czem brał udział i poszkodowany, doprowadził do zatrzymania około toru kolejowego w pobliżu wsi Drozdowo, w odległości 3 i pół klm. od miejsca napadu, dwóch osobników, z których jednego, a mianowicie Franciszka Kulbickiego, Majewski poznał kategorycznie, on bowiem groził rewolwerem i dokonał rewizji, poszukując pieniędzy.

Towarzyszem Kulbickiego, jak się okazało, był Jan Kornilowicz. Przy obu znaleziono pieniądze, pochodzące z rabunku, choć w ilości nieco uszczuplonej. Stawieni zarówno Kulbicki jak i Kornilowicz przed sądem okręgowym do winy nie przyznali się, twierdząc, że to nie oni dokonali rabunku.

Sąd w składzie wiceprezesa wydz. kar. p. M. Kaduszkiewicza i pp. sędziów Miłaszewicza i Brzozowskiego, po przeprowadzonym przewodzie sądowym i zgodnie z wnioskiem podprokuratora Hejbera, uznał obu podsądnych za winnych dokonania inkriminowanego im zbrodni i skazał każdego z nich na osadzenie w ciężkim więzieniu przez lat 10.

Ko s.

Sport.

Echa ubiegłej niedzieli.

Tajemniczo szumią drzewa Zakretowego lasu, słońce ukradkiem wygląda z poza gałęzi starych sosen, lekki podmuch wiatru ciepłej, roześnianej wiosny budzi wszystko, nawołuje do życia, do dalszej pracy, wysiłków. Punktualnie o godzinie 12-ej ustawia się szereg barwnych lek-

koatletycznych spodenek i koszulek na zielonej murawie lasu. Starter podnosi do góry pistolet. Pada ostra komenda startu i suchy strzał!

Wybiega 53 zawodników w zbitej masie, która rozciąga się jak guma, rwie się zmierzającym losem prowadzona. Na czoło biegu wysuwa się trzech rywali Puzilewicz, Żylewicz i Klamyński, reszta tuż w tyle depcze po piętach. Uplywa jakieś pół minuty i wszyscy zawodnicy giną z oczu zebranej publiczności na zakręcie trasy.

Rozciągnięta biała taśma mety, wabi kusząco do siebie, prosząc o przerwanie ją dumną pierśią zwycięzcy.

Kto będzie pierwszy? Dlaczego nie startuje Sidorowicz? Dlaczego nie biegnie Halicki? Czy mistrz Polski w maratonie Milcz, potrafi zwyciężyć na tym dystansie?

Uplywa osiem minut. Wtem nadbiega wieść, że już biegną i w wązki szpaler publiczności wpada młody zawodnik Sokoła Żylewicz, pęka biała taśma, Żylewiczaka porywają ramiona zebranych kolegów. O siedem metrów za nim nadbiega Klamyński z 5 p. p. leg. 3) Dragan 3 p. sap. 4) Żylewicz 3 p. sap. 5) Zajewski Sokół. 6) Puzilewicz Pogoń. 7) Milcz 1 p. p. leg. 8) Bobowicz S. M. P. 9) Sierdziuków. 10) Michniewicz 5 p. p. leg.

Składam gratulacje Żylewiczowi, podchodzę do Milcza, który skarży się na brak treningu, wygląda bardzo opłakanie, widocznie służy mu dobrze żołnierski chleb. Może jednak dąby się coś zaradzić by młody talent lekkoatletyki Polski miał dogodniejszy tryb życia i możliwość trenowania.

Prawie że zaraz po biegu, na dwóch boiskach jednocześnie odbywały się mecze piłki nożnej. Na Antokołu 1 p. p. leg. walczyli ze starymi graczami młodej drużyny, Lauda. Na boisku widzimy stare „gwiazdy”. „Gryszka” Mikolajew, Lipiarski, Kostanowski, Okulowicz i t. d. Fantastyczne koszulki Laudy wyglądają b. sympatycznie. Gra rozpoczyna się dosyć żywym tempem narzuconym przez pocztowców (Lauda). Do przerwy utrzymuje się wynik bezbramkowy. W drugiej połowie gry pierwszą bramkę strzela Wasilewski Jan. Mikułski grający na bramce zbiera liczne oklaski zebranej publiczności za brawurowe robinzonady. Bernatowicz strzela drugą bramkę. Wtem sędzia dyktuje (nawiasem mówiąc zupełnie niesłusznie) rzut karny dla Laudy, strzela Chowaniec i piłka trzepocze siatką bramki. Padają jeszcze dwie bramki dla

NAJWYŻSZA NAGRODA P.W.K. w r. 1929!
za WINA KRAJOWE
wytwórni
H. MAKOWSKI
W KRUSZWICY
* * *
Jedyna „ZŁOTA RENETA” oryginalna!
4361—2

obu drużyn tak, że wyniki ustala się 3 : 2 na korzyść Laudy. Na drugim zaś boisku Cresowja grała z Makabją mając daleko więcej szczęścia niż w sobotnim meczu z Ogniskiem przegrywając aż 5 : 1. Makabiści wygrali jedynie dzięki przypadkowi strzelanemu karne. Gra na dosyć wysokim poziomie technicznym wyższa w każdym bądź razie niż na boisku 6 p. p. leg. (Antokolu), więc Makabi - Cresowja 1 : 0.

Trudno jest nie wspomnieć o trzech zasadniczych rzeczach, które same cisną się pod pióro. 1-o. dlaczego Ognisko grało z Cresowją na boisku Makabi, czy koniecznie potrzebujemy laski żydów, zdaje się że mamy prócz boiska Makabi jeszcze dwa, które akurat tego dnia były wolne.

Gdyby boisko Makabi było naprawdę boiskiem sportowem, hygienicznym, czystym, wygodnym i t. d. Trzeba przecież każdej grze, a szczególnie między miastowej nadać pewien charakter uroczysty. 2-o. Ciekaw jestem czy (naoągł bardzo sympatyczna) drużyna Cresowji i jej gracze wiedzą, iż na boisko z dymiącym papierosem się nie wchodzi. 3-o. Wiemy przecież wszyscy, iż prócz 22 graczy na boisku przybywa zawsze większa lub mniejsza ilość publiczności. Teraz jeszcze nie chcę wymienić nazwy szkół średnich których uczniowie zachowywali się na meczach wprost kompromitująco. Apeluję więc do władz szkolnych by zechciały jakoś te kwestje unormować. Sądzę, że nie byłoby rzeczą trudną ob od czasu do czasu na imprezy sportowe zechciał przyjąć ktoś komu leży na sercu sprawa wychowania młodzieży. **Ja, Nie.**

Z kraju. Klęska pożarów.

W dniu wczorajszym nadeszły do Wilna wiadomości z powiatów: postawskiego, lidzkiego i baranowickiego o pożarach, które nawiedziły nasze wsie.

W pow. postawskim onegdaj w nocy, wskutek zlego stanu kotłowni w domu Mikołaja Szczęsnego we wsi Błażewice, gm. norzyckiej, wybuchł pożar, który momentalnie przerzucił się na sąsiednie zabudowania, rozszerzając w ten sposób pożogę niemal na całą wioskę.

Nagłym tym i niespodzwanym pożarem, przebudzona ludność wsi, zupełnie potraciła głowy i zamiast przystąpić energicznie do zlokalizowania pożaru, poddała się panice i poczęła wzywać pomocy.

Tymczasem przytomniejsi mieszkańcy, wraz z przybyłą pomocą z sąsiedniej wsi, przystąpili razno do umiejscowienia pożaru. Po pięciu godzinach nader utrudnionej akcji ratunkowej, pożar zdolano zlokalizować.

Budowa szosy Rudomino-Turglele.

Starosta pow. wileńsko-trockiego inż. Radwański, w towarzystwie inżynierów drogowych w li-

Pastwą płomieni padło 17 domów mieszkalnych, wraz z zabudowaniami gospodarskimi i inwentarzem. Straty sięgają przeszło 100.000 złotych.

W pow. lidzkim. Do całego szeregu pożarów, jakie nawiedziły ostatnio pow. lidzki, przybył jeszcze jeden pożar w nocy z dnia 13 na 14 b. m. we wsi Porzecz, gm. sielickiej, wskutek którego spaliło się 8 domów mieszkalnych, wraz z licznymi zabudowaniami gospodarskimi.

Pożar powstał wskutek zbrodnicy podpalenia.

Władze śledcze wszczęły dochodzenie, celem wyświetlenia sprawców podpalenia.

W pow. Baranowickim w nocy na 14 b. m. o godz. 12-ej wybuchł pożar we wsi Bronczaki, w gminie Darewskiej. Pastwą płomieni padły 22 domy mieszkalne, 18 chlewów, 15 stodół i obór. W płomieniach zginęło sporo sztuk bydła i owiec.

czbie 8-miu, w dniu wczorajszym przeprowadził lustrację robót przy budowie szosy Rudomino-Turglele.

Szosa ta zostanie zbudowana w bieżącym roku. (d)

René Pujol. 19) Krzyk z przestrzeni.

Przeład autoryzowany Izy Glinki. (Przedruk wzbroniony).

— Uszkodzony motor? — zapytał Thevenin. — Tak jest — odpowiedział kapitan. — Nic groźnego chyba? — Zdade się, że nie. Co się tam stało, Piotrze, — zwrócił się kapitan do sierżanta. — Nie mogę zrozumieć, panie kapitanie. Myślałem, że jakiś defekt w karburatorze, ale nie. Wszystko w porządku, nie pojmuję, co się mogło stać.

Do grupy ludzi, która zebrała się koło samolotu, podbiegli galopem mały, lęsy człowiek. — Czy są ranni? — krzyknął zdaleka? — Nie, panie Grissole, niema. — Chwała Bogu! Chwała Bogu! — Lęsy człowiek musiał mieć dobre serce, gdyż ucieszył się tak szczerze, że nie było wypadku z ludźmi i z taką radością zacierał ręce, że temperatura skóry na jego dłoniach musiała napewno osiągnąć wysoki stopień. Jeżeli jednak miał w sobie zasoby współczucia, to ciekawość jego nie była od niego mniejsza.

— Dlaczego motor przestał działać, kapitanie? Co się stało? — pytał natarczywie. — Oficer odpowiadał niezbyt uprzejmie: — Sami chcieliśmy wiedzieć dlaczego? — Tak? A czy możliwe, aby motor bez żadnego powodu odmówił działania? — Bez powodu to się nie dzieje — odpowiedział sierżant. — Więc zawsze taki wypadek da się objaśnić? — Oczywiście. — Lęsy człowieczek zaśmiał się dziwnie... Sierżant zaklął siarczyście. — Co to jest, u starego diabła? Szukam defektu i nigdzie go nie mogę znaleźć. Wszystko w najzupełniejszym porządku. Pierwszy raz w życiu zdarza mi się coś podobnego, żeby motor był nieuszkodzony i przestał działać ni stąd ni zowąd. — Nie będziemy więc przed wieczorem na miejscu? — zapytał kapitan. — Nie, panie kapitanie musimy telegrafować. — Lęsy człowieczek przysłuchujący się rozmowie z bezceremonjalną ciekawością, przysunął się bliżej. — A gdyby panowie spróbowali wystartować? — Podoficer wzruszył ramionami: — Nie możemy tego zrobić dopóki nie znaję defektu, który zatrzymał motor, i nie poprawię go? — Możliwe, ale cóż pan szkodzi spróbować? — W cuda pan wierzy, czy co? — Bywa czasem, że się zdarzają — odpowie-

dział Grissole, nie przestając się dziwnie uśmiechać. — No, więc na ten raz niech pan będzie pewny, że się żaden cud nie zdarzy — rzekł sierżant — i, aby poprzeć dowodem swoje słowa, spróbował puścić w ruch motor. W tej chwili usłyszano charakterystyczny warkot i aeroplan potoczył się po ziemi. Pilot ledwie zdążył uciepić się krawędzi i wyłączył motor.

Grissole aż trząsł się cały z niewytłumaczonej uciechy trzymał się za boki ze śmiechu. — A widzi pan, że mam rację, wierząc w cuda. Podoficer spojrział na niego ze złością. — Rozstąpić się! — krzyknął.

Ludzie zaczęli się spiesznie usuwać z drogi i obaj wojskowi usadowili się na swoich miejscach. Pilot puścił maszynę w ruch, która potoczyła się po gładkiej powierzchni, uniosła się leciutko jak ptak, aby za chwilę stać się ledwie dostrzegalnym punkcikiem na jasnym tle nieba. Grissole mruzczał do siebie: — Jeśli umiecie zawsze objaśnić, dlaczego wam motor odmówił posłuszeństwa, to bądźcie łaskawi wytłumaczyć, dlaczego się to wam dziś stało. — Ach, smarkacze... Zdaje się temu, że wszystkie rozumy pojadło, a nic nie wie... I lęsy człowiek oddalił się, gestykulując i wymachując rękami. Thevenin i Chapotard opuścili także łake. Przed nimi szli dwaj cyganie. Gdy już wychodzili

na drogę, rozegrała się nagle dziwna scena: dwóch mężczyzn, którzy niawidomom skąd się wzięli, rzucili się na cyganów. Zaczęła się dzika walka. Mimo, że napaść była nieoczekiwana, cyganie nie dawali się łatwo i bronili tak dzielnie, że niewiadomo było, na czyją stronę przechyli się szala zwycięstwa. Wszyscy czterej kowali się po ziemi, aż wreszcie stary cygan, uchwycony za gardło, wycharczał:

— Na pomoc! — Thevenin i Chapotard podbiegli do nich i kierując się instynktem, ujęli się za słabszym przeciwnikiem. Cały epizod zakończył się równie szybko, jak się zaczął, młodszemu koszykarzowi udało się powstać z ziemi i z całej siły pchnąć głową w brzuch napastnika, który stoczył się do rowu. Cygan podbiegł do towarzysza, uwolnionego przez Chapotarda, i dysząc ciężko, przemówił do niego parę słów w jakimś nieznanym języku o gardlowem brzmieniu, poczem obaj z błyskawiczną szybkością dosiedli rowerów, które pozostawili na drodze poljancji, i nim ci ostatni zdążyli się zorientować, zniknęli i z przed oczu. — Mądry jesteście, nie ma co mówić. Możecie sobie powinszować, spisaliście się, że nie można było lepiej! (D. c. n.)

„Estetyka pozytywna“

II.

Dopiero gdy minęła ta powszechna ekstaza tworzenia, znalazł się czas i miejsce na rozmyślanie nad sztuką, na podniesienie platońskiego pytania: co to jest sztuka?

Podniesiono to pytanie i od razu oddalono się od Platona, uważającego sztukę za naśladowanie natury, przyjęto natomiast tezę Arystotelesa o tym, że sztuka nie naśladowuje, lecz równorzędnie z naturą tworzy.

Baumgarten (1714—1762) pierwszy użył wyrazu „estetyka” w dzisiejszym znaczeniu. Była to estetyka tak zwana idealistyczna. Autor przyjmował za Platona piękno, jako byt pozaświatowy, idealny, równorzędny z prawdą i dobrem. (Do Baumgartena nawiązywał później swą estetykę Hegel).

Kant zerwał z obiektywnie idealistycznym pojmowaniem istoty piękna. Podług niego, kryterja piękna są natury, subiektywnej i idą w tym kierunku, filozofowie Fichte i Schelling, widzą istotę piękna nie w jakimś świecie pozamaterialnym, lecz w duszy człowieka.

czy nawet wogóle istnieniu piękna obiektywnego w rzeczach samych, a podstawa jego szuka wyłącznie w duszy ludzkiej, w subiektywnym stosunku człowieka do rzeczy pięknych i brzydkich.

Taka estetyka oczywiście, i w istocie swojej, i w metodach zbliża się coraz bardziej do psychologii eksperymentalnej. Zaslugi estetyki psychologicznej są niewątpliwie, wiele zjawisk duszy ludzkiej zostało opisanych, wyjaśnionych — niektóre, ciemne dawniej kwestje, zostały zrozumiane, — lecz sama istota piękna i sztuki, stała się jeszcze bardziej nieprzystępna. Nawet to, co dała, zatrzymana w swym rozwoju estetyka idealistyczna, więcej wpływa na rozumienie istoty rzeczy, niż to, co daje ustawicznie rozwijająca się estetyka psychologiczna.

Ta ostatnia poprostu gubi się w szczegółach, a pytania istotne pomija, czując, że one przerastają jej siły. Dlatego w ostatnich czasach powstała konieczność wprowadzenia z powrotem do gmachu nauki „świata ducha”, niby za zastrzeżeniami, niby w nowomodnym stroju, lecz właściwie z honorami, należnymi zwycięzcy. Przedstawił nam ten „powrót” na tle dzisiejszej nauki niemieckiej B. Suchodolski w książce p. t. „Przebudowa podstaw nauk humanistycznych”, wydanej w roku 1928.

„W dziedzinie estetyki” — czytamy tam: — „dążenie do uznania istnienia przedmiotu artystycznego nieidentycznego z przeżyciami estetycznymi, (Dohrn) zaznacza się zupełnie wyraźnie”, (str. 27). U nas w Polsce znalazło to wyraz w rozprawie Z. Lempickiego pt. „W sprawie uzasadnienia poetyki czystej” (Księga Pamiątkowa ku czci Twardowskiego).

Tak więc zarówno estetyka idealistyczna jak i psychologiczna jest dziś niewystarczająca. Zasluga jednej i drugiej są wielkie, — oświeciły one wiele zagadnień, pozwoliły przekonać się o słuszności lub niesłuszności wielu przedtem naiwnie przyjmowanych sądów i dały wiele materiału analitycznego dla estetyki nowej, która zasad piękna i sztuki zamierza szukać i w rzeczy samej i w odczuciach oglądającego ją człowieka. Jest to praca tytaniczna, bo „piękno jest rzeczą trudną”.

Nie byłoby obrazu całości badań estetycznych, gdybyśmy nie wspomnieli jeszcze o estetyce normatywnej. Ta również nawiązując do tradycji stoicyzmu usiłuje ustalić pewne normy i prawa to dla poezji, to dla malarstwa, to dla architektury.

Wyznacwcom jej zdaje się, że wystarczy ustalić jakiś stosunek liczbowy między częściami ciała ludzkiego, czy gmachu, ażeby podług ustalonego stosunku otrzymać mnóstwo pięknych rzeźb, gmachów itp. W sferze poezji tworzą jej wyznawcy przepisy i każde nowe dzieło skłonni są oceniać podług tego, czy przestrzega ono uznane przepisy, czy nie. W nauce tego rodzaju estetyka jest przeżytkiem, lecz

trzymać się ona uparczywie w krytyce i w programach różnych szkół i stronnictw literackich i artystycznych.

Otóż całość tego dorobku naukowego, okupionego przeszło dwoma tysiącami lat uporczywej pracy ducha ludzkiego, usiłuje Lunaczarski przekreślić jednym mianem „niepozytywne”. Mało tego, wyrok zagłady musiałby spaść nie tylko na samą estetykę, lecz i na przedmiot jej badań: sztukę, która również jest „niepozytywna”. Na to miejsce chce dać Lunaczarski „estetykę pozytywną”.

Poznajmy ją bliżej. Przedewszystkiem, skoro to, co dotychczas zrobiono w sztuce i estetyce jest „niepozytywne” i godne zatracenia, na czemże bolszewicki teoretyk oprze swoje badania?

Estetyka jego nie może być nauką w europejskim tego słowa znaczeniu, bo nie posiada przedmiotu badania. Tym przedmiotem dla estetyki dotychczasowej była sztuka dotychczasowa, Lunaczarskiemu ona, jako przeżytek burżuazyjny, służyć za przedmiot nie może. To też na pytanie: co to jest estetyka? Lunaczarski odpowiada: „Estetyka jest to nauka o szacowaniu” (str. 38).

Dotychczas ocenianie utworów sztuki należało do krytyki. Do nauki należało opisywanie, wyjaśnianie i tłumaczenie zjawisk i istoty rzeczy, zwracających na siebie bezinteresowną cieka-

wość człowieka. Tymczasem Lunaczarski przypisuje słowo: nauka — znaczenie odmienne. Nauka znaczy u niego tyleż co pouczanie. Kogoż on ma pouczać? W tym wypadku chyba artystów i krytyków. Pierwszych, jak mają tworzyć, drugich, jak mają chwalić lub ganić twory nowej „pozytywnej” sztuki.

Jakież uprawianie ma Lunaczarski do dyktowania praw „nowej sztuce”?

Może głębokie studia i długie rozmyślenia nad dotychczasowym dorobkiem estetycznym ludzkości? — Niel Nic, oprócz tytułu i stanowiska komisarza oświaty R. S. S. R. We „wstępie” autor zaznacza, „Najbardziej racjonalnym byłoby wyjaśnić nasze doświadczenie w zakresie estetyki w całej książce, dając przedewszystkiem krytyczną historję estetyki”... „lecz z różnych względów wolimy przedstawić nasze poglądy w stosunkowo niewielkiej rozprawie i dać zarys estetyki z wszystkimi jej wnioskami w jak najzwięźszej formie” (str. 4). Te „różne względy” aż nadto są oczywiste. Nawiązanie do nauki europejskiej nie pozwoliłoby już nawet na użycie wyrazu „nauka” tam, gdzie chodzi o własne czy partyjne poglądy na pewną rzecz, — w tym wypadku na sztukę. Po drugie zasady naukowe europejskie nie pozwoliłyby na zupełne zmaltrębowanie metody naukowej, na wtrącenie do przedmiotu zdania o tem, że z „uznanych autorytetów” weźmie się tylko to, co po-

twierdzać będzie sądy autora, w dodatku bez powołania się na źródła (str. 4).

Co najważniejsza, nauka europejska nie mogłaby pozwolić na to, by mówiono o sztuce bez odwołania się do sztuki.

Wszelka wiedza o sztuce może wpływać z jej analizą, nie zaś z analizy rzeczy zgola odmiennych. Przecież to tak wygląda, jakby ktoś, chcąc zbadać architekturę gmachu, ograniczał się do analizy lasu, z którego brano drzewo na budowę.

Władysław Arcimowicz.
(C. d. n.)

OFIARY

złożone w Administracji „Dziennika Wileńskiego”.

Jan Kiersnowski (Jasna 49) przez wdzięczność Reginie Walentynowiczównie (uczenicę gimnaz. Sióstr Nazaretanek) oraz właścicielowi sklepu Zwiedryńskiego za odwołanie w Jego sklepie większej sumy pieniędzy ofiaruje złot 100 na następujące cele: Dla rodziny S. W. (przy ulicy Polockiej) zł. 20. — Dla sierot bezdomnych „Zróżdło-Pracy” zł. 20. — Dla Schroniska Starców Tuberkuleznych (przy ulicy Targelskiej 10) zł. 20. — Dla Domu Dzieciątka Jezus zł. 20. — Dla najbliższych do uznania Administracji naszego pisma zł. 20.

Ircia i Rysio Głowaczy 4 zł. dla rodziny S. W.
I. P. 5 zł. dla rodziny S. W.
E. R. 3 zł. dla rodziny S. W.
B. Z. O. 5 zł. dla rodziny S. W.
K. T. na sieroty Domu Dzieciątka Jezus 5 zł.
D. rowa T. 5 zł. Na Dom Dzieciątka Jezus.
A. L. 2 zł. na zakład dla ociemniałych.

IDEALNE W UŻYCIU SA H.ZAKA.
PRZEMYSLAWKA WODA KOLONSKA MYDŁO

Miejski Kinematograf
 Sala Miejska ul. Ostrobramska 5

Od dnia 14 do 18 kwietnia 1930 roku włącznie będzie wyświetlane najpotężniejsze arcydzieło świata, natchnionego tworu **«KRÓL KRÓLÓW»** Realizacja Cecila B. De Mille'a aktów 14. Zwiększony zespół orkiestry. Specjalna ilustracja muzyczna. 17 i 18-IV na wszystkich seansach chór „Lutnia” pod dyrykcją p. J. Lesniewskiego wykona cały szereg pieśni religijnych. Ceny miejsc: Parter 80 gr., balkon 40 gr. Kasa czynna od godziny 4. Początek seansów od godziny 4 m. 10, 7 i 9 m. 30. Następny program: **„Moja najdroższa”**.

Westchnienie! — Chciałbym mieć 10,000 zł. dług! — Człowieku, chyba zwarzawałeś! — Nie, tylko mam aż 20,000 zł. długu.

ZGUBY
 Przybłąkał się pies wył. (ciemnonożyty). Odebrać: Filarecka 34. 1950—0

KREM Calimi METAMORPHOSA
Radykalnie usuwa piegę, węgry, zmarszczki i inne wady cery

Kulturalno-Oświatowy Kino-Teatr «SPORT»
 Wilno, Wielka 16 36.

Po raz pierwszy zostanie wyświetlony w Wilnie oryginalny występ, z jej przepiękną przyrodą, dziełami murzynami i prawdziwym, nie z teatru wziętym Misjonarzem katolickim. Dzisiaj Część II **„Wedrówka po Abisynji”**. Na zakończenie tak rzadkie zdjęcie filmowe, **„Ojca Sw. Plusa XI”** podczas audjencji udzielanej czarnoskórym klerikom z misjonarzami afrykańskimi na czele w ogrodach watykańskich. Filmy te są własnością Sodalccji św. Piotra Klawera w Rzymie. Początek seansów o godzinie 4, 6, 8 i 10 w. Bilety honorowe nieważne.

Niema w nim żadnej błagi kłownej, żadnych gwiazd filmowych. Jest on nawiązaniem do oryginalnego, gra w nim cała Afryka taka, jaką jest w rzeczywistości, nie z teatru wziętym Misjonarzem katolickim. Dzisiaj Część II **„Wedrówka po Abisynji”**. Na zakończenie tak rzadkie zdjęcie filmowe, **„Ojca Sw. Plusa XI”** podczas audjencji udzielanej czarnoskórym klerikom z misjonarzami afrykańskimi na czele w ogrodach watykańskich. Filmy te są własnością Sodalccji św. Piotra Klawera w Rzymie. Początek seansów o godzinie 4, 6, 8 i 10 w. Bilety honorowe nieważne.

Zaginął dowód osobisty na imię Marji Wal-kowskiej za Nr. 6258 7067/VIII wydany przez Starostwo Grodzkie w Wilnie. 1973

Zgubiono zegarek firmy „Cyma” na ul. Wileńskiej, Orzeszkowej, lub Mickiewicza. Uprzejmie proszę o wskazanie zwrot pod adresem: ul. Wielka Nr. 40 Internat. 1961

POLSKIE „WANDA”
 UL. WIELKA 30. Tel. 14-81.

Dzisiaj Wielki podwójny program: **Przygoda w nocnym expresse** komik świata BUTER KEATON jako

Potężny dramat w 12 akt. W rol. gl.: HARRY PEEL i uzupełnienie: najpopularniejszy komedia-farsa w 10 akt.

ŚWIĘTA NADCHODZĄ !!!
Śpiesz do PIERWSZEJ WILEŃSKIEJ SPÓŁKI WIN I PRZETWORÓW OWOCOWYCH — Wileńska 36, tel. 8—86.
 gdzie zaopatrzy się w najlepsze towary świąteczne — wódki, likiery, koniaki i wina.
WINA OWOCOWE WŁASNEJ WYTWÓRNI.
 232—0 o
Pamiętaj! WILEŃSKA 36. Pamiętaj!

Kino «PICCADILLY»
 UL. WIELKA 42. Tel. 17-85.

Dzisiaj Najpotężniejsze arcydzieło wszechświatowej sławy. — Tryumf kinematografii francuskiej **Wielka epopeja filmowa** pod protektorem Jego Ekscelencji ambasadora Francji Laroche'a. Reżyserował promienna SIMONNE GENEVOISE. Koszt produkcji 25.000.000. 50.000 uczestników.

Joanny d'Arc

Nagrodzone na I-ych Targach Północnych i Wystawie Rolniczo-Przemysłowej w Wilnie — 1928 r.
WIELKIM ZŁOTYM MEDALEM.

Nejlepsze instrumenty GEODEZYJNE.

Teodolity, niwelatory, astrolabje, goniometry, planimetry i ect.

powszechnie znanej firmy **GUSTAW HEYDE** Drezno

Taśmy miernicze, ruletki i przybory kreslarskie w wielkim wyborze

Skład fabryczny w Polsce

„OPTYK RUBIN” WILNO, Dominikańska 17, tel. 10-58.
 Najstarsza firma w kraju (egzyst. od 1840 r.)

Mieszkania i pokoje
 Odnajmę pokój za 25 zł. i za 30 zł. z meblami lub bez. Garbarska 15 Rządca Domu. 1971

RÓŻNE
 Listy na Litwę przesyła szybko i akuratnie biuro: L. Talc, Ryga Postfuch № 511. Na odpowiedź załączając znaczek pocztowy na 50 gr.

Umwowę dzierżawną zawartą z Kazimierzem Pietrusiewiczem — unieważniam. Antoni Zadranowicz. 1963

Indyki
 Ilustre już nadeszły do firmy **Zwiedryński** Wileńska 28, tel. 1224. 1972—2

Sprawy majątkowe
 Sprzedam dom drewniany na dogodnych warunkach, ul. Jasna 28 (Zwierzyński). 1965—1

DOM
 drewniany o jednym mieszkaniu 3 pokojowe z kuchnią ogród owocowy, placu 500 sążni sprzedamy za 8.000 złotych **Dom H.K. „Zachęta” Mickiewicza 1, tel. 9—65.** —50

DZIERŻAWY
 Do wylężerawienia ogród owocowo-warzywny obszar przeszło mórg. Chętnie oddam dla ogrodnika. Nowa-Aleja 3, (N. Świat). 1967—3

PROSZEK „KOGUTEK”
 USUWA NAJUPORCZYWSZY **BÓL GŁÓWY.**

OSTRZEŻENIE!
 Chcąc nabyć proszek naszego wyrobu, należy przy zakupie **AKCENTOWAĆ** i wyraźnie żądać **ORYGINALNYCH** proszków z **„KOGUTKIEM”** — „MIGRENO-NERVOZIN” GASECKIEGO, znanych od lat trzydziestu. Zwracając uwagę i odrzucając **UPORCZYWIE POLECANE** naśladowstwa w ludzko podobnym do naszego opakowaniu. Najlepiej żądać proszków „Kogutek Migreno-Nervozin” w naszym oryginalnym opakowaniu po 5 proszków w pudełku. Cena 75 gr.

Indyki
 Ilustre już nadeszły do firmy **Zwiedryński** Wileńska 28, tel. 1224. 1972—2

Wino stołkie przebieg 2,30. MIÓD

Benedyktynski	3 zł.
Zagłoba	3,55
Litewski	4,00
Szałchecki	4,50
Kaszteleński	5,00
Piast	5,50
Bernardyński	6,50
Wiśniak	6,50
Malinak	8,50

poleca firma: 1972—2 o
ZWIEDRYŃSKI, Wileńska 28.

Mamy do sprzedania w pobliżu Wilna, w ładnie położonej miejscowości folwark, obszar około 17 ha, z zabudowaniami, o b. dobrej glebie. — Cena przystępna, warunki kupna dogodne. — Agencja „Polkres”. Wilno. Królowska 3, tel. 17 80. 234—0 o

Cukiernia S. RUDNICKIEGO
 Trocka 1, Mickiewicza 1.
 Polecają na Święta: Torciki dziecięce sztuka od 1 zł. Stołeczki ze świeconem od 1,20 gr. Jajka czekoladowe z niespodziankami. Oraz doskonałe: Torty mazurki baumkucheny i babki. 1970—1 o

WŁOSÓW
 WYPADANIE, UPIĘKNIENIE, ZYSNIENIE USUWA
„Esencja CHINOWO-CHMIELOWA” i „Mydło CHINOWO-CHMIELOWE” z (Kogutkiem). Sprzedają apteki, sklepy apteczne. Główny skład Apteka **GASECKIEGO, ul. Freta Nr. 16.**
 Wyd. Zdr. Publ. Nr. 154

HEMOROJDY!

Ciepki **„Varicol”** Gaseckiego (z kogutkiem) usuwają ból, swędzenie, pieczenie, krwawienie, zmniejszają guzy, tyłoki — Sprzedają większe apteki

Zakład Jubilersko-Zegarmistrzowski K. GORZUCHOWSKIEGO
 Ul. Zamkowa 9.
 SPRZEDAŻ ORAZ SOLIDNA naprawa Zegarków i Biżuterji. —10 o

W. JUREWICZ
 były majster firmy **„Paweł Bure”**
 poleca najlepsze zegarki, sztucce obrączki ślubne i inne rzeczy. Gwarantowana naprawa zegarków i biżuterji po cenie przystępnej.
Oszacowanie kamieni — bezpłatne.
 Wilno, Ad. Mickiewicza 4. —s4

KUPNO-SPRZEDAŻ
 Indyki

WINO
 oryginalne francuskie białe reklamowe 1 litr 7 zł. 1, litra zł. 5,50 poleca: **D-H. ST. BANEL** Wilno, Mickiewicza 23. 216—3

Do sprzedania Auto „Buick” w b. dobrym stanie. Dowiedzieć poleca: D-H. St. Banel i S-ka Wilno, Mickiewicza 23. 1962—2

Pianina najszlachetniejszej wszechświatowej firmy „Erard” oraz Bettlinga i K. A. Fibigera, najlepsze w kraju, sprzedaje się w dogodnych warunkach, Kijowska 4—10.

temu nosił moje stare ubranie, teraz ja znalazłem rzeczy po nim.
 Mędzy żydками. Mojsia jedzie z Ryfką do Ameryki. Na morzu zrywa się nagle burza. Znajoma ich Salcia wola w przestraczu. — Mojsie, giewalił okręt toni!... — Czego wrzeszczysz? — Pyta Mojsie — czy to twój okręt?

NASIONA WILPSZEWSKI
 Cennik gratis WILNO WILKA 15

Szkoda fatygi. Zaplakana pani Zuzia wpada jak bomba do komisariatu policji z fotografią w ręce. — Mój mąż zaginął, wola z placem, oto jego podobizna Niech go panowie odnajdą!

W. JUREWICZ
 poleca najlepsze zegarki, sztucce obrączki ślubne i inne rzeczy. Gwarantowana naprawa zegarków i biżuterji po cenie przystępnej.
Oszacowanie kamieni — bezpłatne.
 Wilno, Ad. Mickiewicza 4. —s4

PRACA
 Osoba inteligentna, lat 45 poszukuje miejsca gospodyni na prostwiznie, najchętniej na wsi. Laskawe zgłoszenia dla „W.K.” prosię składać w Dzien. Wileń. Dominikańska 4. 1

DRUKARNIA i INTROLIGATORIA „Dziennika Wileńskiego”
 Wilno, ul. Mostowa 1. Tel. Nr. 17-44
PRZYJMUJE WSZELKIE ROBOTY W ZAKRESIE DRUKARSTWA i INTROLIGATORSTWA WCHODZĄCE

BIURO TECHNICZNO-HANDLOWE Don Komaj, Inżynier
 Wilno, Bosackowa 5 telef. 12-77.
 Generalne przedstawicielstwo na rejon Wileński **Fabryki traków i maszyn do obróbki drzewa** dawn. C. Blumwe i Syn Sp. Akc. w Bydgoszczy.
 Kompletne urządzenie tartaków i stolarni. Okazowy skład maszyn w Wilnie przy biurze. Bezpłatne porady inżynierskie i prospekty.

Oszczędność przede wszystkim i Negromad-one rzeczy trykotowe proszę oddawać do przerobienia do „Zróżdła Pracy” Trocka 19, jako do jednej pracowni trykotarskiej w Wilnie — Dorabianie podszewek do najdroższych pończoch, jak również robotę nowych garsonek, swetrów, pończoch przyjmujemy. — Roboty wykonuje się solidnie pod kierownictwem wykwalifikowanej Instruktorki
 —19 o gr

Radjo Najlepszy podarunek na Święta Sprzedaj na dogodnych warunkach. Zamiejskowym obstalunki wykonywane się odwrotną pocztą
Wileńska Pomoc Szkolna
 Wilno, Wileńska Nr. 38. or—0